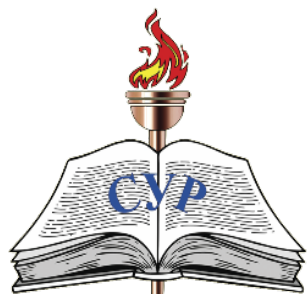

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIII-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 19-20/ ЖОВТЕНЬ 2023 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У БУХАРЕСТІ УСПІШНО ПРОЙШОВ ІХ-ий З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

З'їздом СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ, скликаним у період 21-22 жовтня 2023 року у Бухаресті, враховуючи інформацію та думки, висловлені деякими делегатами ІХ-го З'їзду Союзу українців Румунії, приймається дана

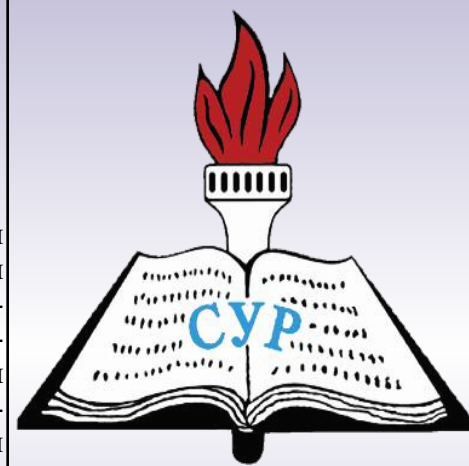
РЕЗОЛЮЦІЯ

1. Нагадує, що збереження послідовності представництва органами статутними органами, збільшення репрезентативності етнічних українців, посилення співпраці з представниками державних органів Румунії, а також посилення діяльності, пов'язаної з популяризацією культурних та релігійних цінностей усіх українських конфесій, є пріоритетними завданнями для членів української громади;

2. Нагадує своїм членам про необхідність збереження і зміцнення єдності та стабільності української громади Румунії, що ґрунтується на повазі до рішень, прийнятих статутними виборними органами СУР;

3. Закликає Раду СУР, Виконавчу президію, комітети повітових філій та бюро місцевих організацій СУР визначити та здійснити необхідні заходи для збільшення представництва етнічних українців на місцевому, повітовому та центральному рівнях;

(Продовження на 2 стор.)

ЗАЯВА

У зв'язку з проведенням у Тімішоарі протесту проти так званого «примусового та прямого призначення голови Тіміської філії СУР» керівництво Союзу українців Румунії повідомляє наступне:

Ми з подивом констатуємо, що ініціатори суперечливого протесту, проведеного нещодавно у Тімішоарі, вдалися до тієї ж, властивій їм практики обману, підробки та використання підроблених документів, а також несанкціонованого використання офіційних назв, маючи, при цьому, зухвало-нахабну поведінку, яку вони демонстрували неодноразово упродовж часу.

Своїми діями ці особи, які не мають нічого спільного з цінностями та духом, на яких засновано Союз українців Румунії, намагаються дестабілізувати українську громаду та

розділити членів Союзу через заклики до «протесту», хоча у дійсності, вони керуються своїми суто особистими інтересами. Їх мета очевидна: дезінформувати та маніпулювати членами української громади та представниками влади у Тіміському повіті.

Йдеться про тих самих людей, які у 2008 році підробили документи, у 2012 році – організували фейковий з'їзд, у 2016 році – створили клон СУР, у 2019 році – спробували створити паралельну організацію, і все це у спробі незаконним рейдерським шляхом заволодіти спадщиною СУР, а тепер шляхом поширення дезінформації намагаються розколоти українську громаду, та поводитися так, ніби вони є членами СУР, а учасники протесту нібито мають якийсь статус в Союзі.

І цього разу ініціатори акції вдалися до незаконних дій і, нібито діючи від імені Союзу та незаконно використовуючи назву «Союз українців Румунії», отримали від мерії Тімішоари дозвіл на проведення акції протесту біля Тіміської філії СУР, що знаходиться по вулиці Маршала Александру Авереску № 3 Б.

Тому Рада СУР закликає всіх представників української громади не піддаватися маніпуляціям цих самозванців та не давати втягувати себе в їхні брудні ігри.

Повідомляємо всіх членів української громади в Румунії, що цей так званий протест є незаконним і безпідставним та не має нічого спільного з СУР.

Внутрішні вибори в структурах СУР, у тому числі в повіті Тіміш, були проведені в суворій відповідності до чинного законодавства, положень Статуту Союзу та постанов керівних органів, і жоден член СУР не оскаржував їхні результати.

СУР залишає за собою право звертатися до компетентних органів, в тому числі право звернутись до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав чи інтересів через розповсюдження зазначеними особами брехні і нанесення шкоди репутації та єдності Союзу.

РАДА СУР

СКЛАД ПРОВОДУ
СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

Делегати чергового З'їзду обрали нове керівництво Союзу. Головою СУР було переобрано депутата Миколу Мирослава Петрецького. Делегати також обрали новий склад Ради СУР, зокрема:

Микола-Мирослав Петрецький – Голова Ради,
Василь Пасенчук – Перший заступник голови,
Богдан Мойсей – Перший заступник голови,
Ілля Саучук – Перший заступник голови,
Віктор Семчук – Перший заступник голови,
Іван Гербіль – заступник голови,

Михайло Трайста – заступник голови,
Ана Самбор – заступник голови,
Іоан Рекало – заступник голови,
Ірина Люба Хорват – Генеральний секретар,
Терезія Шендрою – Секретар,
Василь Бучута – скарбник,
Мирослав Петрецький – член,
Гаврило Миколайчук – член,
Даніель Серденчук – член,
Марія Сабо-Кондрей – членкиня,
Лучіка Герман – членкиня,
Іляна Леон – членкиня,
Даніель Басараба – член,
Михайло Думніч – член,
Пінтя Марічук – член,
Сергій Стулянич – член,
Іван Клаудіу Бринзанік – член,
Мірела Чукур – членкиня,
Олександр Мочернак – член.

У БУХАРЕСТІ УСПІШНО ПРОЙШОВ ІХ-ий З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

(Закінчення. Поч на 1 стор.)

4. Закликає Раду СУР, Виконавчу президію, комітети повітових філій СУР, бюро місцевих організацій СУР, а також представників місцевих та центральних органів влади активізувати співпрацю з представниками місцевих та центральних органів влади Румунії та України з метою покращення співробітництва між регіонами двох дружніх та сусідніх держав;

5. Привертає увагу на необхідність докласти зусиль для виправлення ситуації в селі Вишня Рівна Марамурського повіту щодо штучного зменшення кількості етнічних українців, зареєстрованих під час Перепису населення та житла 2022 року (див. ПНЖ 2021);

6. Закликає своїх членів посилити та покращити якість культурно-мистецької, наукової, освітньої, громадської, адміністративної та зовнішньої діяльності з наголосом на зміцненні традиційної культурної спадщини етнічних українців Румунії та увічнення її цінностей, розширюючи при цьому сферу своєї діяльності для інтеграції українських біженців у Румунії;

7. Закликає Раду, Виконавчу президію, комітети повітових філій, бюро місцевих організацій СУР та його членів докладати подальших зусиль для підтримки процесу європейської та євроатлантичної інтеграції України та Республіки Молдова, відповідно до своїх можливостей та компетенцій, у тому числі в перспективі реформування та адаптації законодавства про права національних меншин, спираючись на румунську модель передової практики, на яку постійно посиляється СУР;

8. Закликає до посилення співпраці між СУР та центральними і місцевими органами влади Румунії та України, а також з міжнародними організаціями, членом яких є СУР, з метою підтримки українського народу в протистоянні агресії РФ та сприяння інтеграції українських біженців в українські громади Румунії та в румунське суспільство, зосереджуючи увагу на ролі національних меншин як містка між двома сусідніми країнами;

9. Закликає представників СУР на місцевому, повітовому та центральному рівнях, відповідальних за освіту рідною українською мовою, бути більш залученими до розробки освітньої та навчальної бази для учнів української меншини та вчителів, які також викладають рідною українською мовою;

10. Наголошує на важливості розвитку та посилення підтримки релігійного життя осіб, які належать до української меншини в Румунії, незалежно від їхньої релігійної конфесії, з метою забезпечення як цілісності та солідарності української громади, так і її процвітання;

11. Закликає всіх своїх членів рішуче відкидати будь-які спроби роз'єднати та розколоти українську громаду в Румунії та привертати особливу увагу збереженню єдності української меншини шляхом суворого моніторингу;

12. Закликає своїх членів зберігати пильність проти спроб дезінформації та поширення ненависті, які можуть призвести до розколу як української громади в Румунії, так і української діаспори, та котрі можуть спричинити міжетнічну та міжконфесійну напруженість.

Привітання Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО учасникам IX-го З'їзду СУР

Шановні гості,
Шановні делегати,
Пані та панове,

Дорогі друзі,

Вітаємо вас та ласкаво просимо на відкритті IX-го З'їзду Союзу українців Румунії, дуже важливої події для української громади Румунії та за її межами, яка дає нам можливість провести ґрунтовний аналіз пройденого шляху, а також окреслити напрямки, в якому ми прямуватимемо в середньостроковій та довгостроковій перспективах.

Пані та панове,

Ми повинні залишатися послідовними у нашому прагненні зберегти та розвивати нашу рідну мову, адже лише таким чином можемо визначити нашу людську ідентичність, доповнюючи та збагачуючи європейські традиції та культуру, а також даючи розуміння того, як традиції меншин і більшості населення впливали та збагачували одна одну з плином часу.

Українська громада Румунії, третя за чисельністю етнічна меншина, розуміє, що збереження рідної мови, культури, традицій, зміцнення освіти рідною мовою як невід'ємного елементу ідентичності української громади, а також підтримка єдності в громаді є фундаментальними складовими в процесі збереження та розвитку духовної спадщини нації, а плекання цих цінностей було і залишається постійною фундаментальною місією Союзу українців Румунії.

Я хочу підтвердити з цієї трибуни, що Румунія є «РЕАЛЬНИМ прикладом передового досвіду» в галузі прав і свобод своїх громадян, незалежно від національності, віросповідання чи географічного розташування, забезпечуючи законодавчі, інституційні та матеріальні рамки, що сприяють нашому розвитку. У даному випадку, саме від нас, членів громад національних меншин, залежить, чи розуміємо і користуємося ми всіма цими рамками, створеними і вдосконаленими Румунією.

Пані та панове!

Союз українців Румунії, єдина парламентська організація української громади в нашій країні, член Світового Конгресу Українців, Європейського Конгресу Українців, з моменту свого заснування докладає зусиль для досягнення високого рівня репрезентативності української громади.

• **Сьогодні** лише у процесі відбору представників Союзу беруть участь десятки тисяч етнічних українців, членів Союзу і лише у місцевих та повітових керівних структурах ми маємо понад 1000 представників, які сприяють визначенню реальних потреб громади та спільному пошуку найкращих рішень.

Цілі, принципи та цінності, які також є наріжним каменем, на якому створений Союз українців Румунії, лежать в основі дебатів та подій, організованих з дня його заснування та підкріплених резолюціями, прийнятими на з'їздах Союзу українців Румунії, які послідовно дотримуються та виконуються.

Таким чином, посилення зусиль, спрямованих на єдність українців Румунії, збільшення рівня представництва, повага до специфічних цінностей етнічних українців Румунії та підтримка

зміцнення відносин між Румунією та Україною були одними з наших ключових пріоритетів протягом останніх чотирьох років.

• Якщо у 2015 році **кількість культурних заходів**, організованих на національному рівні, ледь сягала 70, то сьогодні, незважаючи на виклики, спричинені пандемією та повномасштабною війною в Україні, зазначимо, що за останні чотири роки відбулося понад 1000 культурно-просвітницьких заходів, в яких взяли участь понад **170 000** осіб; художні колективи отримали понад **800** народних костюмів; у населених пунктах, де українці складають понад 5% від загальної кількості населення були створені нові організації; нові культурні центри для етнічних українців були створені в багатьох повітах країни, що дозволило Союзу стати більш присутнім на місцевому рівні, безпосередньо в середині громади.

• Усвідомлюючи величезне значення релігії в житті громади, Союз українців Румунії бере активну участь у духовному житті української громади по всій країні. Лише за кілька років

Союз значно розвинув свою співпрацю з релігійними установами, проводячи на сьогодні 132 заходи, порівняно з близько 30 до 2019 року, в яких взяли участь майже **52 000** осіб, таким чином сприяючи зміцненню ролі церкви в житті громади.

• Освіта була і залишається постійною турботою в процесі розвитку молодого покоління, в тому числі з точки зору увічнення мови та цінностей української громади. Союз продемонстрував безпрецедентну відданість справі, організувавши понад **200** заходів, присвячених освіті рідною мовою, таких як повітові та національні етапи Олімпіади з української мови та літератури, національні та міжнародні тематичні конкурси, літні табори для українських школярів, національні конференції для вчителів української мови як рідної, навчальні курси для вчителів та директорів, надання обладнання для шкіл та кабінетів української мови, забезпечення транспорту та житла для учнів, які вивчають українську мову, і все це на додаток до можливостей,

передбачених румунським законодавством. Усі ці заходи освітньої підтримки, якими скористалися майже **54 000** дітей дошкільного віку, учнів, студентів, вчителів, надають можливість молодим українцям та вчителям, які викладають рідну мову/рідною мовою розвивати свої навички з рідної мови, глибше зрозуміти нашу культуру та історію, а також підтримувати зв'язок з українським корінням.

• Водночас, для вирішення проблем, з якими стикається українська громада на місцевому рівні Союз українців Румунії усвідомив **важливість представництва в структурах місцевих державних адміністрацій**, зумівши лише за чотири роки досягти зростання на понад 400%, розробляючи стратегії посилення діяльності державних адміністрацій на місцевому рівні, визначаючи шляхи вирішення конкретних проблем, серед яких центральне місце посідає захист і просування культурних та мовних прав, підтримка освіти українською мовою та полегшення доступу до послуг і ресурсів для членів громади.

Маючи більш ніж тридцятирічний досвід, СУР чесно і послідовно досягає цілей, заради яких він був створений, будучи, водночас, солідним містком між Румунією та Україною, двома сусідніми і дружніми країнами.

• Союз українців Румунії відігравав і продовжує відігравати особливу роль у зміцненні **двосторонніх румунсько-українських відносин**, беручи активну участь у різних заходах та ініціативах регіонального та міжнародного значення, підкреслюючи важливість співпраці між громадами та місцевими державними адміністраціями, особливо у прикордонних районах.

СУР сприяє зміцненню відносин між двома країнами, співпрацюючи з румунською та українською владами, а також з міжнародними організаціями, членом яких він є. Результати цієї співпраці можна також побачити в контексті гуманітарної підтримки, яку Союз надає Україні.

Крім того, зміцнення діалогу та двосторонніх відносин у різних сферах: економіка, навколишнє середовище, культура, туризм, освіта тощо, а також транскордонне співробітництво між суміжними регіонами Румунії та України були пріоритетними цілями Союзу в останні роки, який уклав численні угоди про співпрацю з органами місцевого самоврядування, вищими навчальними закладами, установами та неурядовими організаціями Румунії та України, котрі сприяють взаєморозумінню між культурами та зближенню між румунським та українським народами.

(Закінчення на 4 стор.)

Привітання Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО учасникам IX-го З'їзду СУР

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

Пані та панове,

Минулого року, в складний з геополітичної точки зору період відбулася надзвичайно важлива подія для української громади, зі значними наслідками для майбутніх поколінь, яка підтвердила важливість української громади, однієї з найбільших з точки зору культури, історії та географії - я маю на увазі **перепис населення**.

Дані показали, що етнічні українці також стикаються з проблемою демографічного спаду, як і все населення Румунії, але в нашому випадку демографічний спад є найнижчим за останні двадцять років і вдвічі меншим, ніж у 2011 році, що значно нижче європейської і навіть світової тенденції, доводячи, що робота, проведена членами Союзу українців Румунії як на центральному, так і на місцевому рівнях, призвела до усвідомлення важливості декларування особами, які належать до української меншини своєї етнічної, мовної та релігійної ідентичності.

Однак, незважаючи на позитивні результати на національному рівні, не можна оминати увагою дивну ситуацію, єдину в Румунії, яка склалася в селі Верхня Рівна Марамурського повіту, в якому до минулого року 83,35% населення становили етнічні українці, в якому богослужіння у церквах проводяться українською мовою і всі вони підпорядковані Українському Православному Вікаріату або Українському Греко-Католицькому Вікаріату і де працює школа, в якій всі учні вивчають українську мову.

Таким чином, з 4171 мешканця (на 316 мешканців більше, ніж у 2011 році!!!) лише 1443 «задекларували себе» українцями, тобто лише 34,6% населення села (неймовірно падіння з 83,35% до 34,6%), в той час як інша етнічна спільнота зменшилася з 8,12% до 6%.

Як пояснити те, що всього за 10 років у населеному пункті, переважну більшість населення якого складають українці, де працюють українські церкви та українська школа, в якій всі учні вивчають українську мову як рідну, який дав багато діячів української культури в Румунії, ми маємо таке скорочення кількості українців?

Не виключено, що на ці результати вплинув той факт, що це єдиний населений пункт у Румунії, де будується карпато-руський монастир старого обряду, а також єдиний повіт, де організовуються заходи, присвячені очільнику кремля.

Пані та панове,

Майбутнє Європи - це питання, яке стосується всіх нас, етнічних українців, незалежно від віросповідання чи географічного розташування, саме тому в ці часи нам потрібна єдність та солідарність для досягнення головних цілей країни та зміцнення європейського та євроатлантичного курсу Румунії.

Робота цьогоорічного Конгресу затьмарена війною в Україні, яка розпочалася 24 лютого 2022 року. Сьогодні український народ, більше ніж коли-небудь потребує підтримки та солідар-

ності всього світу в боротьбі з росією, яка намагається не тільки зруйнувати інфраструктуру, українські міста і села, а прагне стерти українську історію, цілеспрямовано знищуючи населення, українську культурну спадщину, забороняючи українську мову, в тому числі пробуючи спровокувати розкол української діаспори.

Перш за все, я хотів би висловити вдячність,

вдалося відправити в Україну тисячі тонн гуманітарної допомоги (продукти харчування, засоби гігієни, м'які засоби, одяг, іграшки, медикаменти, генератори, спальні мішки, матраци, акумулятори тощо), а також сотні електрогенераторів, дуже потрібних постраждалим від війни українцям та органам української влади. Крім цього СУР робить свій внесок у поточний процес формування позицій або напрямків дій відповідно до свого досвіду та динаміки ситуації, включаючи інтеграцію українських біженців.

На додаток до допомоги, спрямованої в Україну, було згуртовано значну кількість волонтерів (близько 2 000), які в перші місяці агресії російської федерації проти України забезпечували постійний (24/7) переклад на пунктах пропуску через кордон між Україною та Румунією, допомагаючи румунським державним установам в управлінні гуманітарною кризою, пов'язаною з українськими біженцями. Водночас, значна кількість українських біженців була розміщена у всіх філіях СУРу в країні, була надана логістична підтримка для транзиту українських біженців через Румунію.

Хочу підкреслити, що в усіх своїх діях Союз українців Румунії тісно співпрацював з різними органами державної влади, вкотре довівши свій статус надійного партнера Румунії та України.

Усі ми повинні усвідомити, що путінський режим розв'язав повномасштабну війну не лише проти сусідньої, суверенної та незалежної держави, але й проти цінностей, які поділяє і наша країна в силу своєї приналежності до великої європейської родини та до євроатлантичних структур. Демократія, верховенство права, права людини та європейські цінності є справжніми ворогами кремлівського режиму, саме тому росія шантажує, погрожує, вторгається і дестабілізує країни, породжувала і породжує великі кризи, своєю поведінкою загрожуючи миру в усьому світі та підриваючи заснований на правилах міжнародний порядок.

Сьогодні, більше ніж коли-небудь раніше, ми бачимо, що наші права, права всіх нас, хоча й універсальні та недоторкані, є надзвичайно крихкими, а нинішня реальність показала нам, що їх захист вимагає постійних зусиль.

Тому, лише поважаючи і просуваючи основні права людини, гідність і цінність людської істоти, включаючи права осіб, що належать до національних меншин, заохочуючи поліпшення міжлюдських відносин, добросусідство і співпрацю між народами, ми зможемо побудувати мирне, стабільне і процвітаюче май-

бутнє не тільки в цій частині Європи, але і в усьому світі.

На завершення, пані та панове, дорогі друзі, від імені керівництва Союзу українців Румунії та від себе особисто дякую кожному з вас за всю підтримку, яку ви надали і продовжуєте надавати українській громаді Румунії, не тільки у святкові дні, але й у складні часи, які переживає наша громада, підтверджуючи прислів'я «друг пізнається в біді», прошу вас прийняти запевнення в нашій глибокій вдячності та повазі! Низький уклін вам!

Дякую!

яку і ми, етнічні українці Румунії, і Союз українців Румунії, як єдина парламентська організація, що відстоює інтереси української громади Румунії, відчуваємо до румунської держави та до її партнерів, до румунського народу в цілому, які з перших днів повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну допомагали і продовжують допомагати Україні в її боротьбі за свободу, за можливість жити в мирі та самій вирішувати своє майбутнє.

Вкотре Союз українців Румунії згуртувався і прийшов на допомогу українським біженцям, Україні та державній владі Румунії. Так, за допомогою зібраних коштів та отриманих донатів

Офіційний візит Володимира Зеленського до Румунії

Президент України Володимир Зеленський 10 жовтня здійснив офіційний візит до Румунії, де обговорив оборонну підтримку України та подальшу безпекову взаємодію, посилення двосторонньої співпраці та зміцнення безпеки в Чорноморському регіоні.

«Офіційний візит до наших добрих сусідів, які підтримали нас у найскрутнішу мить і чия підтримка з часом лише зростає», – зазначив Володимир Зеленський.

Глава держави підкреслив, що вдячний Румунії за ширю та масштабну допомогу, яка значно посилює захист України, а також за максимально конструктивну солідарність, яка, за його словами, дає двом країнам змогу разом бути вагомими донорами безпеки для світу, зокрема продовольчої.

Володимир Зеленський здійснив свій перший з початку війни візит до Бухареста, під час якого отримав запевнення, що Румунія продовжуватиме підтримувати Україну на всіх рівнях, доки це буде необхідно. Підтримка, яка, як підкреслив і президент Клаус Йоганніс, має стратегічне значення і для Румунії. «Сьогодні я запевнив Президента Зеленського у повній рішучості Румунії та румунського суспільства продовжувати багатовимірну та послідовну підтримку України та українського народу, включно з військовою підтримкою, доки це буде необхідно, до перемоги над російською агресією, до звільнення всієї території, притягнення до відповідальності всіх винних у скоєних злочинах і, надалі, у процесі відновлення та відбудови України», – заявив Клаус Йоганніс.

Глава румунської держави рішуче засудив постійні атаки Росії на портову інфраструктуру України, розташовану поблизу Румунії. Він наголосив, що «це військові злочини, які впливають на безпеку громадян України та громадян Румунії і мають серйозні негативні наслідки для українського експорту зерна та для глобальної продовольчої безпеки. Ми вжили необхідних заходів на національному та союзницькому рівнях шляхом посилення дій спостереження, підвищення пильності, моніторингу та повітряної поліції в Чорноморському регіоні, і ми продовжуватимемо зусилля щодо розгортання союзницького захисного обладнання. Ми продовжуватимемо зусилля для посилення стримування та оборони на східному фланзі та в Чорному морі.»

Президент Румунії підтвердив зобов'язання офіційного Бухареста експортувати українське зерно на світові ринки. «Я високо оцінив конструктивні дискусії з президентом Зеленським у Нью-Йорку разом із президентом Європейської комісії та рішення, які тоді обговорювалися щодо експорту українського зерна. Ми прагнемо передбачуваної та відкритої співпраці, а також продовження повної та швидкої реалізації

запропонованих заходів. Я підтвердив зобов'язання Румунії співпрацювати з нашими міжнародними партнерами для сприяння експорту українського зерна на світові ринки. Таким чином ми підтримуємо українську економіку та нагальні потреби вразливих держав. Вже було домовлено подвоїти щомісячну транзитну потужність через румунські порти до 4 млн тонн сільськогосподарської продукції. Нині через Румунію транзитом проходить майже 60% загальної обсягу експорту зерна з України. Практично з початку війни через нашу країну

цієї, згідно з якою двосторонні відносини виводяться на рівень Стратегічного партнерства. Зокрема Клаус Йоганніс наголосив, що «цей візит є історичним для двосторонніх відносин і надсилає потужний сигнал про нашу конструктивну взаємодію. Ми прагнемо двосторонніх відносин, заснованих на довірі та спільних цінностях, з довгостроковим баченням і зосереджених на створенні конкретних проєктів на благо наших громадян і всього регіону. Саме тому ми вирішили сьогодні, разом, розпочати конкретний процес, підняття відносин між

Румунією та Україною до рівня Стратегічного партнерства. Я радий, що сьогодні підписав Спільну декларацію з Президентом Зеленським, декларацію, яка відображає саме ці базові рамки співпраці. Сьогодні ми зосереджені на тому, щоб допомогти Україні здобути перемогу у війні, але як сусіди і партнери ми маємо обов'язок і відповідальність будувати наші відносини в довгостроковій перспективі.»

Президент Володимир Зеленський подякував Румунії за військову та гуманітарну допомогу, надану його країні у надзвичайно важкий період.

Він окреслив теми дискусій, які мав зі своїм румунським колегою. «Сьогодні ми провели з паном президентом, як завжди змістовні та плідні перемовини. Передусім відзначу домовленість щодо нашого Стратегічного партнерства України та Румунії. Ми готові побудувати саме такий рівень відносин і сьогодні ми доручили нашим командам готувати це, я впевнений реалізуємо. І щойно ми підписали двосторонню декларацію, яка фіксує ключові речі нашої взаємодії і безпекової, в тому числі в регіоні Чорного моря, і підтримку нашої Формули миру, і розширення нашої економічної та логістичної взаємодії, також транспортної поєднаності, спрощення процедур перетину кордону, відкриття нових пунктів пропуску на кордоні. У нашій декларації також відображені підходи сторін щодо взаємодії з нашими національними спільнотами. Є надзвичайно важливе рішення про підготовку в Румунії пілотів для F16, створюється центр підготовки пілотів. Ми обговорили з паном президентом, як прискорити таку підготовку і домовились, що українські пілоти будуть включені до першої хвилі навчання.»

Під час розмови президенти обмінялися думками щодо останніх подій у війні, а Володимир Зеленський поінформував свого румунського колегу про ситуацію на полі бою й оборонні потреби ЗСУ, додавши: «Вдячний за всі надані Румунію пакети підтримки і за те, що ми обговорили сьогодні. Будуть хороші новини щодо артилерії та ППО, дуже дякую за це.

(Продовження на 15 стор.)

Василь КАПТАРУ

пройшло понад 27 мільйонів тонн зерна з України. Я запевняю вас сьогодні, пане Президенте, що ми докладемо всіх зусиль, щоб і надалі підтримувати Україну, а також виправдати законні очікування румунських фермерів», – заявив Клаус Йоганніс на спільній пресконференції.

Клаус Йоганніс підтвердив політичну підтримку Бухарестом відкриття переговорів щодо вступу України та Республіки Молдова до Європейського Союзу до кінця цього року. «Сьогодні я підтвердив політичну та практичну підтримку Румунії щодо відкриття переговорів про вступ до ЄС з Україною та Республікою Молдова до кінця 2023 року. Я особисто виступатиму за це рішення на грудневому засіданні Європейської Ради. Таке рішення підтвердить прогрес, досягнутий Україною та Республікою Молдова, незважаючи на надзвичайно складні умови», – зазначив Президент Румунії.

Знаковим моментом візиту стало підписання двома лідерами політичної декларації

Інтерв'ю Президента СКУ Павла Грода Всесвітній службі Радіо Румунія

Президент Світового конгресу українців (СКУ) Павло Грод нещодавно здійснив офіційний візит до Румунії під час якого, за посередництва Союзу українців Румунії та особисто голови СУР, депутата Парламенту Румунії Миколи Мирослава Петрецького провів низку зустрічей на високому рівні. Під час дискусій чільні румунські посадовці представили послідовну та всеосяжно підтримку, яку Румунія надає Україні та її громадянам з перших днів війни в різних сферах, передусім у плані гуманітарної допомоги цивільному населенню України та українським біженцям, сприяння експорту українського зерна тощо. Вони нагадали, що Румунія однією з перших у світі найрішучішим чином засудила російську агресію проти України, підтвердивши підтримку територіальної цілісності, суверенітету і незалежності Української держави та початку передвступних переговорів з ЄС вже до кінця 2023 року. У цьому контексті були також обговорені питання, пов'язані з державною політикою у сфері національних меншин в Румунії, освіти рідною українською мовою як для етнічних українців, так і для дітей українських біженців.

Теж у столиці Румунії відбулася зустріч Президента СКУ Павла Грода та Голови СУР Миколи Мирослава Петрецького з Послом України в Румунії Ігорем Прокпчуком, а також з групою українських біженців. Візит до Румунії Павло Грод завершив традиційною зустріччю з українською громадою, на якій йшлося про підтримку України у найважчі часи новітньої історії. Під час заходу президент СКУ також нагородив Голову СУР Миколу Мирослава Петрецького та голову бухарестської філії СУР Михайла Трайсту пам'ятними відзнаками. Павло Грод відвідав і Радіо Румунія, де в інтерв'ю Українській редакції Всесвітньої служби Радіо Румунія підбив підсумки свого візиту до Бухареста.

– Шановний пане Президенте Світового Конгресу Українців Павло Грод, ласкаво просимо вас в студії Радіо Румунія! Ви вже кілька днів перебуваєте з візитом у Румунії, під час якого мали численні зустрічі на різних рівнях. Які теми були порушені?

Павло Грод: Це вже третя країна, яку я відвідаю останнім часом. Спершу був у Чехії, потім в Угорщині, тепер у Румунії. Принципи чи головні завдання по цих подорожах полягають в тому, щоб, по-перше, попрацювати з урядами тих країн, наголосити на необхідності подальшої підтримки або посилити підтримку для України та для тимчасово переміщених українців. Так само я хотів побачити, зрозуміти ситуацію на місці, попрацювати з українською громадою в тих країнах, традиційною українською громадою, також поспілкуватися з тимчасовими переселенцями, по-

чути від них, які є найгарячіші, найбільш складні питання, як ми можемо допомогти. І завдяки активній діяльності наших громад в тих країнах ми можемо отримати доступ до найвищих гілок влади, можемо спілкуватися з президентами і прем'єр міністрами, з міністрами освіти, щоби обговорити з ними якраз ці питання. Це дуже важливо. Після цього я їду в Україну, де працюватиму також з українським урядом, зокрема з міністром освіти, щоб вони почули, які є потреби. Це одна з ключових ролей Світового Конгресу Українців. Ми є організацією, яка об'єднує і представляє інтереси багатомільйонної української діаспори. Бо навіть і тих, хто є зараз вимушеними переселенцями ми вважаємо частиною нашої діаспори, бо ми є один великий український народ, незалежно від того, чи йдеться про тих, хто виїхав з України півроку

тому, або народився за кордоном. Дуже важливо, щоб ми всі зрозуміли, що разом маємо будувати український світ, де б ми не жили. Незалежно від того, чи хтось планує бути у тій чи іншій країні місяць, або приїхав на постійно, важливо включитися в українське життя, щоб ні дорослі, ні діти не губили зв'язок з українською культурою. Тобто, повертаючись до Вашого запитання скажу, що моя мета полягала в тому, щоб, по-перше, попрацювати з представниками уряду, подякувати їм, попросити посилити підтримку України і, по-друге, щоб вони почули від нас про виклики і проблеми, з якими українці стикаються в цій країні. І тут питання біженців стоїть дуже гостро, як пріоритет.»

– Румунія має найдовший спільний кордон з Україною, понад 640 кілометрів, і була на передовій лінії допомоги українцям щойно після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. З першого дня війни громадяни Румунії зустріли біженців з розпростертими обіймами буквально на кордоні. Що Ви відчули в розмовах, які мали в Бухаресті, як Вас прийняли, якою була реакція представників румунської влади?

Павло Грод: Представники влади дуже пишаються тим, що вони могли активно допомогти українським біженцям і майже на кожній зустрічі румунські високопосадовці розказували, що за більш ніж півтора року понад 6 мільйонів українців проїжджали транзитом через Румунію, це неймовірна кількість. Вони говорили не лише про те, як допомагав уряд, а й громадянське суспільство. У тому числі як пересічні румуни допомагали українцям і це дійсно показує теплі відносини між двома країнами. І тепер влада намагається робити все від себе залежне, щоб підтримати понад 100 тисяч українських біженців, які проживають на сьогодні у Румунії, і матеріально, і духовно, і освітньо. Бо освіта є одним з ключових питань, яке ми також обговорювали. Чому освіта? Бо ми віримо і працюємо над тим, щоб створити умови, які б спонукали українців повернутися. Бо Україна потребує особливо молодих сімей, які виїхали. Діти, які виїхали мають повернутися, бо це потрібно для майбутнього України. Це є інтелектуальна майбутність України, яку ми не можемо собі дозволити втратити. І щоби максимально сприяти поверненню треба забезпечити освіту, починаючи від українських садочків, українських шкіл та звершуючи українськими університетами. Щоби діти не губили свою мову, не губили свої знання українства. Саме тому ми працюємо з урядами, домагаємося створення цих умов і в плані садочків, і в плані школи. Я мушу сказати, що за останні півтора року я побував у багатьох країнах Європи і скажу, що за моїми оцінками, Румунія дуже багато зробила в плані надан-

ня біженцям можливості продовжити українськомовне навчання. І це, передусім, завдяки довголітній праці Союзу українців Румунії, завдяки зусиллям автохтонної української громади, яка створила ці умови, цей ґрунт, на якому вже існують навчальні заклади з українською мовою викладання. Вони існують дуже багато років, дуже розвинуті та ефективно працювали ще до повномасштабної війни. Тобто українці Румунії майже були готові прийняти, залучити і дати доступ переселенцям до українського навчання. Багато країн цього не могли зробити і тому я хочу висловити величезну подяку Союзу українців Румунії та всім членам його проводу, його голові Миколі Мирославу Петрецькому, за докладені зусилля, за це бачення і за те що, дійсно, тут живе потужний український світ в Румунії і він співіснує з румунами та іншими етнічними групами. Я бачу тут чудовий приклад для інших країн Європи і в плані ставлення до національних меншин, у тому числі для України, Румунія є добрим прикладом праці як з національними меншинами, так і зі своєю діаспорою.

(Продовження на 11 стор.)

Всесвітня служба Радіо Румунія

www.rri.ro

Участь Лумініци Одобеску у неформальній зустрічі глав МЗС країн ЄС у Києві

Міністерка закордонних справ Румунії Лумініца Одобеску взяла участь 2 жовтня у неформальній зустрічі міністрів закордонних справ ЄС – Ради міністрів закордонних справ (РМЗС) у Києві. Про це повідомила прес-служба МЗС Румунії. Зустріч мала незвичайний характер, оскільки уперше пройшла за межами ЄС, в Україні. Ідея проведення Ради міністрів закордонних справ ЄС у Києві була висунута Румунією ще у 2022 році, аби, таким чином, продемонструвати солідарність та підтримку ЄС по відношенню до України.

Співголовами на засіданні були Верховний представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки Жозеп Боррель та Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба. На засіданні виступив Президент України Володимир Зеленський, який торкнувся актуальних питань підтримки України під час війни, інтеграції до ЄС, реалізації Формули миру та створення міжнародного трибуналу для покарання за злочин агресії РФ проти України. У межах засідання міністрів закордонних справ держав – членів ЄС у Києві Президент України Володимир Зеленський вручив міністерці закордонних справ Румунії Лумініці Одобеску орден князя Ярослава Мудрого III ступеня за вагомий особистий внесок у зміцнення міждержавної співпраці, підтримку суверенітету й територіальної цілісності України, популяризацію Української держави у світі.

У Києві глава МЗС Румунії привітала проведення засідання міністрів закордонних справ країн ЄС у Києві, додавши, що це потужне політичне послання, спрямоване на підтвердження прихильності ЄС, єдності та солідарності держав-членів з Україною. Лумініца Одобеску наголосила на важ-

ливості продовження багатовимірної підтримки України з боку ЄС стільки часу, скільки буде необхідно. Вона закликала до прискорення кроків на європейському рівні для забезпечення гнучкості та передбачуваності військової підтримки України з боку ЄС, у тому числі шляхом створення спеціального Українського фонду в рамках Європейського фонду миру. У контексті приєднання Румунії до Спільної декларації країн «Великої сімки» на підтримку України на саміті НАТО у Вільнюсі, вона висловила відкритість Румунії до продовження дискусій щодо довгострокових зобов'язань щодо

забезпечення безпеки України. У цьому контексті міністерка згадала про триваючі російські атаки на цивільну інфраструктуру в Україні, в безпосередній близькості від румунсько-українського кордону, які створюють безпекові ризики і для Румунії, наголосивши на необхідності довгострокового стратегічного регіонального підходу, що має включати й Республіку Молдова.

Глава румунського зовнішньополітичного відомства згадала про допомогу, яку Румунія надає Україні на всіх рівнях та поінформувала про докладені румунською владою зусилля, спрямовані на сприяння експорту українського зерна. Вона повідомила, що станом на сьогодні через Румунію транзитом пройшло 27 мільйонів тонн зернових, що є значним внеском у роботу «шляхів солідарності» ЄС.

Говорячи про європейський курс України, Лумініца Одобеску висловила підтримку ухваленню до кінця року рішення про початок переговорів про вступ до ЄС з Україною та Республікою Молдова і привітала у цьому контексті прогрес, досягнутий Україною у виконанні рекомендацій Європейської комісії. Міністерка закордонних справ також представила дипломатичні зусилля Румунії в рамках двосторонніх зустрічей, проведених на полях 78-ї Генеральної Асамблеї ООН, під час яких було обговорено з третіми країнами-партнерами необхідність підтримки України та глобальні наслідки війни, з наголосом на внеску Румунії у забезпечення продовольчої безпеки. У цьому контексті вона підтвердила підтримку Румунії Формули миру Володимира Зеленського та наголосила на необхідності продовження зусиль за результатами зустрічі в Саудівській Аравії (Джидда, 5 серпня) і дискусій на полях 78-ї ГА ООН.

Василь КАПТАРУ

Румунія приєдналася до країн, які бойкотують футбольні матчі з росією

Федерація футболу Румунії приєдналася до рішення футбольних федерацій низки європейських країн бойкотувати рішення УЄФА допустити російську збірну до 17 років до міжнародних змагань під своєю егідою.

В офіційній заяві ФФР зазначає, що: «розуміє аргументи, наведені Виконавчим комітетом УЄФА і згодна з тим, що за жодних обставин діти не повинні страждати через безрозсудні дії влади держави, але, у той же час, ФФР вважає, що футбол і спорт в цілому не можуть бути відокремлені від правових, інституційних та економічних цінностей, які зробили Європу простором миру, свободи та економічного процвітання».

Тому Федерація футболу Румунії «вважає, що має бути солідарною з духом санкцій, підтверджених європейськими та національними інститутами і не проводитиме жодного офіційного чи товариського матчу з будь-якою збірною російської федерації».

Василь КАПТАРУ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ за період листопад 2019 року – вересень 2023 року

Союз українців Румунії (СУР) – єдина представницька парламентська організація української громади Румунії, основна мета якої полягає як у захисті прав щодо прояву та утвердження етнічної, мовної, культурної та релігійної ідентичності осіб, що належать до української національної меншини, так і в зміцненні румунсько-українських відносин.

Союз залишається послідовним у дотриманні та виконанні Резолюції 8-го З'їзду, який пройшов у Клуж-Напоці у 2019 році, забезпечуючи таким чином узгодженість своїх цілей і напрямів діяльності.

Союз врахував необхідність підвищення своєї впізнаваності та довіри до нього етнічних українців, що включає чіткіше висвітлення перед громадою та органами влади його цілей і проблем.

Водночас Союз особливо зосередився на розширенні на місцевому рівні, створюючи нові організації в місцевостях, де українське населення перевищує 5% від загальної кількості мешканців, що дозволило йому стати більш присутнім і активним на місцевому рівні.

Щобільше, Союз заохочував своїх членів долучатися до діяльності СУР в дусі української етнічної єдності, використовуючи свої вміння та досвід для підтримки справ та цілей Союзу.

Завдяки всім цим зусиллям Союз українців Румунії зміцнив свої позиції та сприяв просуванню інтересів та ідентичності етнічних українців у країні.

• Еволюція Союзу українців Румунії на культурному рівні останніми роками зазнала неабиякого підйому, що відображає тверде прагнення до популяризації та збереження українських культурних цінностей у нашій країні.

Так, у період з листопада 2019 року по вересень 2023 року ми стали свідками помітної трансформації в лавах Союзу. Кількість культурно-наукових заходів зросла з 947 в період 2016-2019 рр. до значної цифри – 1012 у 2023 році, у заходах взяло участь 170 318 осіб, що становить зростання на 106 %, незважаючи на період пандемії. Ця еволюція відображає цілеспрямованість і рішучість Союзу українців Румунії у справі збереження та зміцнення своєї культурної спадщини.

Серед визначних заходів, організованих Союзом в цей період, – «9 листопада – День української мови», який популяризує українську мову та підкреслює її важливість у житті громади (День української мови встановлений 4 липня 2018 року Палатою Депутатів Румунії за законодавчою ініціативою

депутата Миколи-Миросяла Петрецького, і відзначається щорічно в усіх населених пунктах, де проживає українське населення); «Українсько-румунський симпозіум» – Наслідки широкомасштабної російської агрегації

стрував, що українська ідентичність і культура займають важливе місце в культурному розмаїтті нашої країни, і що ця культурна спадщина варта того, щоб її вивчали й плекали всі.

• Значної еволюції зазнала й участь Союзу українців Румунії в релігійному житті української громади країни. Лише за кілька років, із приблизно 30 заходів та подій у 2019 році, Союз значно розширив співпрацю з церквами, досягнувши цифри 113 заходів та подій у 2023 році, можливість взяти участь в яких скористалося 51 729 осіб. Це вражає зростання відображає глибоку відданість Союзу українців Румунії підтримці та просуванню релігійних і культурних цінностей української громади.

Цими подіями Союз створив сприятливі умови для зміцнення зв'язків між українцями та церквою, посиливши таким чином її роль у житті громади з одного боку, а з іншого продемонстрував, що він є надійним партнером українських церков та активно сприяє збереженню та популяризації релігійної та культурної ідентичності українців Румунії.

• Союз українців Румунії активно брав участь не лише у релігійному житті української громади, а й чітко розуміючи важливість освіти в процесі збереження української мови та цінностей, докладав значних зусиль для популяризації та розвитку освіти в українській громаді Румунії, демонструючи безпрецедентну відданість.

Таким чином, Союз організував низку значущих освітніх заходів, як «Національна олімпіада з рідної української мови та літератури», «Національний конкурс декламування української поезії», «Літній табір для українських школярів», «Конкурс молодих українських талантів», «Національна нарада вчителів української рідної мови» та багато інших. Ці події дали молодим українцям Румунії важливі можливості розвивати та виражати свої навички рідною мовою, глибше зрозуміти свою культуру й історію та встановити зв'язок зі своїм українським корінням.

Що дійсно вражає, так це значне збільшення кількості освітніх заходів, яка зросла від 95 у період 2016-2019 рр. до 209 станом на червень 2023 року, що становить зростання на 220%. Таке розширення освітньої діяльності яскраво свідчить про зацікавленість Союзу українців Румунії у справі просування та підтримки української освіти, сприяючи таким чином зміцненню культурної та мовної ідентичності української громади Румунії. Ці зусилля матимуть і надалі глибокий і тривалий вплив на освітнє та культурне майбутнє українців у Румунії.

(Продовження на 9 стор.)

проти України: досвід для нової системи безпеки на континенті; «1 рік війни в Україні: початок, розвиток та перспективи» – важлива подія для розуміння поточного історичного та геополітичного контексту; «Фестиваль українського фольклору» – свято українських культурних традицій та просування цінностей через музику, танець та мистецтво і багато інших.

Ці заходи не лише наближають українську громаду Румунії до її культурного коріння, а й створюють можливості для міжкультурного діалогу та співпраці з іншими громадами нашої країни. Такою значною еволюцією Союз українців Румунії яскраво продемон-

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ за період листопад 2019 року – вересень 2023 року

(Продовження з 8 стор.)

Союз також був представлений на міжнародній конференції «Регіональна єдність і розвиток у контексті підготовки України до вступу в ЄС», організованій в Ужгороді, Україна. На заході обговорювалися питання, пов'язані з інтеграцією України до Європейського Союзу, а участь СУР підкреслила підтримку європейських прагнень України та їх внесок у регіональний розвиток.

З нагоди 32 річниці проголошення Незалежності України СУР направив до Києва делегацію для участі у відповідних урочистостях та заходах. Ця подія зміцнила культурні та історичні зв'язки між двома країнами.

• Також Союз брав активну участь в організації зустрічі між представниками місцевих державних адміністрацій Румунії та України, яка відбулася в офісі Марамурської філії СУР у Сігеу Мармаціей. Метою цієї зустрічі було зміцнення транскордонної співпраці та визначення нових транскордонних проєктів, спрямованих на покращення якості життя мешканців прикордонних територій.

Водночас представники Союзу українців Румунії взяли участь у стартових сесіях Програми Interreg NEXT Румунія-Україна 2021-2027, організованих Міністерством розвитку Румунії у період 27.04-12.05.2023. За ініціативи СУР до румунсько-української транскордонної співпраці активно долучалися мери населених пунктів з більшістю українського населення. Ця фінансована Європейським Союзом програма концентрується на економічному та соціальному розвитку прикордонних територій Румунії та України та дає можливість Союзу українців Румунії використати свій партнерський потенціал.

Представники СУР наголосили на необхідності збільшення освоєння європейських фондів для розвитку прикордонних громад, враховуючи бюджет у 54 мільйони євро та сфери

фінансування, серед яких охорона довкілля, економічний розвиток, туризм, культура, освіта та охорона здоров'я, а також проєкти, що сприяють співпраці між місцевою владою, неурядовими організаціями та бізнесом у транскордонних регіонах. СУР визнав важливу роль транскордонного співробітництва в розвитку громад і прагне бути активним партнером у цьому процесі, сприяючи зміцненню зв'язків між Румунією та Україною на культурному та економічному рівнях.

Більше того, Союз українців Румунії співпрацює з українською владою щодо проєктів реконструкції та транскордонного співробітництва. Під час зустрічі, що відбулася у Сатумарській філії СУР, представники Союзу,

українська влада та члени місцевої громади обговорили економічну, соціальну та культурну співпрацю між двома країнами, наголосивши на важливості відновлення прикордонних пунктів. Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький наголосив на підтримці України в конфлікті та важливості солідарності перед обличчям викликів сьогодення. Українська делегація подякувала за підтримку та підкреслила позитивний внесок СУР, зокрема зусилля з пошуку румунських партнерів для проєктів відбудови України. Було підписано партнерські угоди між закладами двох країн, запропоновано проєкти у сфері освіти та охорони здоров'я в рамках програми Interreg Next 2021-

2027. Ці ініціативи відображають незмінну прихильність до спільного розвитку та зміцнення транскордонних відносин.

Усіма цими зусиллями Союзу українців Румунії зробив свій внесок у зміцнення двосторонніх відносин між двома країнами та посприяв регіональному розвитку, підкреслюючи важливість співпраці між громадами та державними адміністраціями на прикордонних територіях.

Союз українців Румунії відповідально та прозоро розпоряджався своїм бюджетом, дбаючи про те, щоб кожен лей був вкладений у користь української громади. Крім того, СУР вдалося збільшити свій бюджет з 2019 по 2023 рік на 74,5%, що відображає ефективне фінансове управління та надійну спроможність планувати. Таке збільшення бюджету дозволило Союзу додатково підтримати різні проєкти та ініціативи, які сприяють покращенню життя та популяризації української культури в Румунії.

• Крім того, за останні 4 роки Союз українців Румунії зробив значні інвестиції у розвиток своєї інфраструктури, а саме:

- Приміщення, придбані для осередків:
 - місцевої організації села Кричунів Марамурської філії, власність СУР;
 - місцевої організації Луг над Тисою Марамурської філії, власність СУР.
- Орендовані приміщення:
 - офіс Бухарестської філії СУР, орендований у юридичної особи;
 - осідок місцевої організації села Карарман Тулчанського філії, договір передачі в користування;
 - осідок місцевої організації села Вишавська Долина Марамурської філії, оренда у фізичної особи;
 - осідок місцевої організації села Рускова Марамурської філії, оренда у фізичної особи;
 - осідок місцевої організації села Репедя Марамурської філії, оренда у фізичної особи;
 - офіс місцевої організації м. Орадя, оренда у фізичної особи;
 - осідок місцевої організації села Вишівська Красна Марамурської філії, оренда у фізичної особи;

На додаток до всього цього, два нових осідки знаходяться на стадії будівництва та здачі в експлуатацію в населених пунктах Штюка та Бетхаузен Тіміського повіту, а також в селі Ульма Сучавського повіту. Ці проєкти свідчать про прагнення СУР зміцнювати та розширювати свою присутність, створюючи сприятливе середовище для організації культурної, освітньої та адміністративної діяльності. Ці інвестиції знаменують важливий крок у розвитку української громади Румунії та у просуванні її культури та цінностей.

(Закінчення на 14 стор.)

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує й терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменниця, викладачка, медпрацівниця, інженерка, але і хліборобка. У цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. У цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

80-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ ВАСИЛИНИ СЕМЕНЮК

Народилася пані Василина Семенюк 5-го жовтня 1943 року у банатському селі Кричово неподалік міста Лугож. Базову середню освіту здобула в рідному селі, а потім вирішила поступити до Педагогічного ліцею в Сігеті. На жаль, їй не пощастило через обмежену кількість місць для українців і тому, вона вирішила продовжити навчання на українському відділі ліцею ім. Драгоша Воде. Завершивши його вона повернулася у рідний край, де протягом трьох років вчилася в Арадському медучилищі. Після його закінчення пані Василина 11 років працювала в Лугозькій центральній лікарні, а потім в інших медичних закладах і так здобула чималий досвід роботи за фахом.

Пані Василина завжди була веселою доброю і душевною жінкою, завжди допомагала хворим, її завжди хвалили не лише лікарі, а й пацієнти. Адже вона ніколи не шкодувала ні сили, ні часу для тих, хто в біді. Після виходу заміж у 1965 році за вчителя Юрія Семенюка продовжила працювати в лікарні.

Крім роботи в медичній галузі, разом з чоловіком пані Василина брала активну участь у знаменитому лугозькому хорі ім. Йона Віду, подружжя будучи обдароване гарними голосами – сопрано і бас.

Після 48 років нелегкої праці Василина Семенюк вийшла на пенсію, але досі продовжує допомагати родичам, знайомим,

близьким і сусідам, надаючи допомогу в лікуванні, словом і ділом. «Бо не можна відмовити у допомозі тому, хто її потребує, тим більше, коли мене знають не тільки близькі особи, а й багато інших мешканців нашого міста», – каже пані Василина.

Василина та Юрій Семенюки мають сина Нарциса, який подарував їм двох гарних онучок – Дарію і Софію. Й оскільки вони живуть відносно недалеко, в Австрії, досить часто приїжджають в гості.

Декілька слів і про Юрія Семенюка... Після Революції 1989 року побачивши як поступають угорці, запросив до себе знайомих місцевих українців, аби порозмірковувати про те, що робити далі. Серед них були адвокат Євген Масикевич, проф. Константинюк, Роман Бакалюк та інші. Усі зустрічі,

розмови проходили в хаті родини Семенюків. Так вони почали складати списки тутешніх українців. До речі ці списки, протоколи засідань та інші документи пані Василина досі свято зберігає. Відтоді поріг її помешкання переступили багато українців, готових зміцнювати свою єдність навколо національних ідеалів, а Юра був головним ініціатором і, разом з іншими свідомими українцями, став засновником банатської організації Союзу українців Румунії. Перше, що йому спало на думку – це створення школи та церкви. Багато сил він доклав заради своєї мрії, добивався від місцевих органів влади виділення ділянки для будівництва омріяної української церкви. Він хотів, щоб українці мали можливість слухали Боже слово і молитися рідною мовою. Початок був дуже важкий і ті часи не можна забувати. Про це можна писати сотні, а то й тисячі сторінок.

Зараз родина Семенюків ніяк не може змиритися з тим, що з кожним роком молоде покоління втрачає любов до рідної мови і розмовляє з батьками переважно румунською. Старші українці боролися за те, щоб ідентичність, яка є «Божим даром» не пропала, а молоді люди, на жаль, чомусь ставляться до рідної мови більш неповажливо.

Дорога пані Василина, з нагоди 80-ліття від щирого серця бажаю Вам міцного здоров'я та сил, прекрасного самопочуття та сімейного благополуччя, довгих років життя, прихильності долі та Божого благословення!

На многая літа!

Анна БЕРЕГІЙ

Стратегічні відносини України та Румунії - нова сила для Чорноморського регіону

Україна і Румунія разом значно посилять регіон - уже робиться критичний внесок у глобальну продовольчу безпеку завдяки співпраці в дунайських портах і на сході Чорного моря.

Про це Володимир Зеленський сказав у відеозверненні, записаному 10 жовтня

Бажаю здоров'я, шановні українці, українки! Дуже якісний візит у Румунію. Плідний. Зустрічі із Президентом Йоганнісом, головами палат румунського парламенту, з депутатами, Прем'єр-міністром Румунії.

Чого досягнуто? Перше: є хороші домовленості щодо зброї. Я не можу зараз розкривати всього, але снаряди – плюс, посилення ППО – плюс. Деякі речі ще готуємо. Вони будуть потужними. У Румунії створюється Центр підготовки пілотів для F-16, і українські пілоти будуть серед перших, хто навчатиметься.

Друге: зафіксували, що переходимо на рівень стратегічного партнерства.

За цим політичним формулюванням – дуже чіткий сенс. Як сказав

мені Президент Йоганніс, ми можемо покладатися на Румунію. Румунія точно може покладатися на Україну.

Ми разом значно посилимо наш регіон. Уже робимо критичний внесок у глобальну продовольчу безпеку завдяки співпраці в дунайських портах і на сході Чорного моря. Буде більше співпраці.

Розширюємо наші транспортні коридори, буде більше робочих місць і економічних можливостей. Сьогодні підписали спільну заяву президентів, яка окреслює, як будемо далі рухатися.

Третє: уже незабаром відкриємо рух – нову гілку залізниці через Молдову, яка стане новим транспортним коридором.

Разом із Молдовою ми рухаємось і до початку переговорів щодо членства в ЄС – за повної підтримки Румунії. Я вдячний за це.

У парламенті Румунії більшість – за нас.

Уряд Румунії – вже найближчими тижнями ми готуємо спільне засідання урядовців України та Румунії.

Я вдячний пану Президенту Йоганнісу, усьому румунському політичному класу та суспільству.

Наші стратегічні відносини – це нова сила для всього Чорноморського регіону.

Якщо вдасться реалізувати все те, що нами заплановано зараз і над чим працюватимуть наші команди, у цій частині Європи з'явиться нове джерело економічного та безпекового розвитку.

Я дякую всім, хто підтримує нас! Добре, що сьогодні змогли посилити нашу оборону!

Слава Україні!

НАСЛІДКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Війна, яку Росія розпочала в Україні рік і вісім місяців тому, зовсім близько від Румунії, не має жодних ознак завершення в найближчому майбутньому. Російські безпілотники, в основному іранського виробництва, завдають ударів майже щодня, а їхні уламки досягають і румунської території. Усім зрозуміло, що найближчим часом Москва не припинить ці дії, які в основному спрямовані на українські порти на Дунаї. Неоголошена, але зрозуміла мета цих дій - знищення української портової інфраструктури. Для чого? Не менш зрозуміло: перешкодити експорту зерна, головному джерелу доходів України на даний момент.

В інтерв'ю Радіо Румунія виконавчий директор Центру «Нова стратегія» Джордже Скутару пояснив: «Росія перетворює зерно на зброю. Росія хоче створити нестабільність в африканських країнах і викликати нову хвилю біженців до Європи, щоб чинити додатковий тиск, перетворюючи зерно на зброю. Наразі дохід України надходить в основному від експорту зерна. Через Румунію 85% українського зерна потрапляє на світовий ринок. Росія хоче економічно задушити Україну, витіснити її зі світових ринків зерна і позбавити ресурсів для продовження війни. Це також є метою нічних бомбардувань портової інфраструктури і ми бачимо агресивність Росії в бомбарду-

ванні цілей, українських портів, таких як Рені, Ізмаїл, Кілія, близько до румунської території.»

Захід підтримує Україну з самого початку повномасштабного вторгнення Росії і відтоді ця підтримка зберігається, тому що,

як пояснив Джордже Скутару в ефірі Радіо Румунія, це більше ніж просто війна однієї країни проти іншої: «Це не просто війна між Російською Федерацією та Україною, це, по суті, війна між автократією і демократією. Поразка України означала б, по суті, поразку всіх тих держав, які підтримують Україну. І, звичайно, така перспектива спонукала б такі держави, як Іран, Північна Корея та Китай, діяти набагато

рішучіше на міжнародній арені. Ось чому дуже важливо, щоб ми, румуни, також розуміли, чому ми повинні надавати допомогу Україні. І я намагаюся дуже чітко пояснити: якщо ця допомога Україні зменшиться або зникне, ми не матимемо іншої альтернативи, окрім як мати росіян поруч на Дунаї або на Пруті через 3-4 роки, не дай Боже! Отже, для Румунії дуже ясно: з усіма суперечками і розбіжностями, які ми маємо з українцями вже 30 років, краще мати незалежну, демократичну країну, закріплену в НАТО і ЄС, я маю на увазі Україну, ніж мати сусідами росіян. І, перш за все, важливо, що таким чином, підтримуючи Україну, ми маємо гарантію того, що Республіка Молдова збереже свою незалежність. Отже, це має прямі наслідки для Румунії.»

У цій ситуації не можна бути байдужими, не можна залишатися нейтральними, ми повинні бути на боці держави, на яку напали, своєю байдужістю або так званім нейтралітетом практично агресора заохочують до здійснення його диявольського плану з окупації вільної країни, – каже Джордже Скутару. Однак колись протистояння закінчиться і важливо, якою буде постконфліктна картина, – каже директор Центру «Нова стратегія». «Якщо Росія буде визнана винною в міжнародних судових інстанціях, є ймовірність, що Україна отримає доступ до заморожених коштів Російської Федерації, які знаходяться в різних західних державах.

(Продовження на 12 стор.)

Всесвітня служба Радіо Румунія
www.rri.ro

Інтерв'ю Президента СКУ Павла Грода Всесвітній службі Радіо Румунія

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

– Дійсно, окрім біженців, у Румунії, проживають приблизно 50 тисяч етнічних українців, це потужна спільнота. Це спільнота, яка об'єдналася і створила потужну організацію - Союз українців Румунії. Це спільнота, яка має свого представника в Парламенті Румунії. Крім того СУР також представляє українців Румунії в СКУ. Розкажіть про співпрацю на цьому рівні.

Павло Грод: Світовий Конгрес Українців має 56-річну історію. Раніше він називався Світовий Конгрес Вільних Українців і це показувало, яка була наша головна мета у радянські часи. І ця мета, між іншим, не змінилася. Ми маємо три головні пріоритети: перший – перемога України; другий - відбудова України і третій – сильний український світ. І в цьому Союз українців Румунії є однією із найбільш впливових організацій в структурі Світового Конгресу Українців, незважаючи на малу кількість українців, які проживають в Румунії, 50 тисяч це є велика кількість, але це мало у порівнянні, скажімо, з Канадою, де є 1,4 мільйони українців. Тому цікаво, що до порівняння мала громада дуже потужна, добре організована і впливова. І я

завжди наводжу українців Румунії, Союз українців Румунії, як приклад для інших громад, включно навіть для тих, які проживають у Канаді або Сполучених Штатах. Бо можу сказати, що в Румунії більше українських шкіл ніж у Канаді і тому я поздоровляю СУР. Ми чудово співпрацюємо на багатьох рівнях, і в підтримці України, і в зусиллях заради її перемоги, і в гуманітарній сфері, і у відбудові українських міст та сіл. До речі, до Бухареста я прибув і для участі у Конференції «Тримор'я», де є нагода попрацювати з 12 ключовими країнами-партнерами України, особливо в плані посилення практичної підтримки щодо відбудови, щодо безпеки, щодо енергетичної системи. Ми як громадянське суспільство маємо відігравати дуже важливу роль у питанні перемоги України. І тут я хочу нагадати про наш міжнародний проект, платформу, яка називається **Unite With Ukraine** де ми до тепер зібрали понад 90 млн доларів по світу. І якщо на початку війни ми купували й передавали шоломи, тепловізори чи бронезилети, то сьогодні ми передаємо дрони. Ми один з найбільших донорів дронів для ЗСУ. Крім цього ми передаємо і бронетехніку, яку закупаємо і веземо в Україну, щоб допомогти захиститися нашим захисникам. Отже світове українство, разом із Союзом українців Румунії, бо

ми є організацією організацій, тобто коли я говорю про СКУ, я також говорю і про Союз українців Румунії, разом має ще багато вкласти в спільну перемогу. Так само і в плані відбудови. Сьогодні в нас є платформа, яку ми створили майже рік тому і, яка називається **Energize Ukraine**. Вона націлена на допомогу міністерству енергетики та Укренерго у відбудові енергетичної системи, бо без енергетики буде паніка, люди будуть знову тікати. Це саме те, чого прагне росія. Тому іншим нашим пріоритетом є відбудова і посилення енергетичної системи, розмноженої всюди у більш децентралізовані мережі. Тобто ми працюємо над створенням своєрідних енергетично незалежних мереж, здатних і надалі забезпечувати опалення та освітлення міст, сіл, шкіл, навіть коли летять ракети. Ми використовуємо ноу-хау, усі наші знання, щоб сьогодні максимально допомогти Україні. Тому я закликаю всіх українців і друзів України максимально вкладати кожного дня все, що можливо, щоб допомогти Україні перемогти, а також допомогти Україні у відбудові і ця відбудова має відбуватися вже сьогодні.

- Дякую. Слава Україні!
Павло Грод: Героям слава!

Румунія сприятиме збільшенню експорту української продукції

Президент Клаус Йоганніс заявив нещодавно, що Румунія працює над збільшенням своїх транзитних потужностей для сприяння експорту українського зерна. «З першого дня, щойно після нападу Росії на Україну, я заявив і повторюю – Румунія допомагатиме Україні стільки часу, скільки буде необхідно і без будь-яких інших умов. Тим часом, Румунія зробила багато кроків, ми сприяємо транзиту української сільськогосподарської продукції і, чесно кажучи, більшість цієї продукції – пшениця, зерно та інші товари – потрапляють на міжнародні ринки через Румунію. Зараз, після того, як Чорноморська зернова ініціатива припинила свою дію, ми працюємо над розширенням транзитних можливостей. Ми також поставимо у розпорядження наші територіальні води для сприяння транзиту через Чорне море, однак, у безпеці наших територіальних вод», – сказав глава Румунської держави.

Він нагадав, що на сьогоднішній день через Румунію з України пройшло понад 25 мільйонів тонн сільськогосподарської продукції.

Клаус Йоганніс підкреслив, що Румунія не зробила жодних кроків, щоб зупинити транзит українського зерна і не робитиме цього. «І я, і румунський уряд з самого початку сказали: ми не будемо ускладнювати транзит українського зерна і ми не ускладнювали цей транзит. Однак, реалізація української сільськогосподарської продукції в Румунії викликало певні дискусії і ми швидко домовилися з

українським урядом знайти можливості усунути ці труднощі. І ми їх знайшли, на відміну від деяких сусідів, які все ще працюють над дипломатичними рішеннями. Отже, повторюю – Румунія не зробила жодних кроків, щоб зупинити транзит українського зерна і не робитиме цього. А що стосується реалізації цієї продукції в Румунії, то вона здійснюватиметься на ліцензійній основі, узгодженій з українським урядом», – додав глава Румунської держави.

Раніше і прем'єр-міністр Марчел Чолаку сказав, що Румунія й надалі сприятиме експорту українського збіжжя, додавши, що

ки. За словами румунського прем'єра, Україні потрібно допомагати до кінця війни і, саме тому, був знайдений, після консультацій з президентом Клаусом Йоганнісом, варіант ліцензування експорту-імпорту українського зерна. «Ми не пішли на заборону, тому що це був би сигнал, який би ми подали демократичному світу, що ми не хочемо допомагати Україні. А це неправда і дуже неправильно. Це не війна між Російською Федерацією та Україною. Це не війна між Путіним і Зеленським. Це війна між диктатором і демократичним світом», – наголосив Марчел Чолаку.

Своєю чергою міністр сільськогосподарства Флорін Барбу повідомив, що Румунія дозволить імпорт аграрної продукції з України лише румунським фермерам та переробникам і тільки за наявності ліцензій. Він зазначив, що відповідний проєкт регуляторного акта готовий і буде затверджений урядом Румунії. Нормативно-правовий акт передбачає, що отримати дозвіл на імпорт сільськогосподарської продукції з України, а також з Республіки Молдова, можуть лише фермери та компанії, які займаються виробництвом олій та жирів, борошномельної продукції, препаратів для годування сільськогосподарських тварин та тваринництвом і тільки після надання документів, що підтверджують необхідність поповнення запасів.

Василь КАПТАРУ

регулярно спілкується на цю тему з українським візаві Денисом Шмигалем та Єврокомісією і, так само, постійно відбувається діалог між міністрами з питань сільськогосподарства та міністрами економі-

ких тварин та тваринництвом і тільки після надання документів, що підтверджують необхідність поповнення запасів.

НАСЛІДКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

(Закінчення. Поч. на 11 стор.)

Ще понад 320 мільярдів доларів, які можуть стати частиною процесу відбудови України, разом з коштами, які надходять від різних держав або з незалежних джерел. Це велика ставка для відбудови України. І я хотів би підкреслити наступний факт: завдяки своїй близькості, Румунія не повинна втратити шанс відіграти важливу роль у цьому процесі відновлення. Ми маємо безпеку членства в НАТО, іноземні компанії, які братимуть участь у відновленні України, можуть створити штаб-квартири в Румунії, ми близькі до Одеси, Миколаєва, Херсона - областей, які сильно постраждали від війни. Водночас ми маємо ще одну річ: з 2027 року Румунія стане найбільшим виробником газу в ЄС у результаті освоєння газових родовищ у Чорному морі. Тож ми також матимемо і необхідну енергію».

«Наразі ми повинні усвідомити, що війна триватиме, немає жодних ознак того, що війна закінчиться в найближчі місяці, на фронті відбувається інтенсивне протистояння: Україна намагається прорвати останні лінії оборони, а Путін хоче продовжити війну», – пояснює Джордже Скутару. «У найближчий період Росія намагатиметься підірвати цю підтримку України. Будуть виборчі випробування в Румунії, в інших країнах ЄС, в США, а Росія завжди намагалася втручатися у виборчі процеси і тому намагатиметься ще більше зменшити підтримку України. Зрештою, я переконаний, що якщо всі демократичні держави об'єднаються і дадуть Києву цю військову, фінансову, економічну, політичну допомогу, то Україна перемає». «В іншому випадку, – каже аналітик, – ми побачимо, як диктатурі вдасться перемогти коаліцію демократичних держав».

У вересні Джордже Скутару побував у Києві, де взяв участь в Ялтинській європей-

ській стратегії - провідному форумі, на якому обговорювалося й європейське майбутнє України в глобальному контексті. Румунський аналітик вважає, що європейська інтеграція України є виграною картою для вирішення всіх проблем, в тому числі щодо нацменшин, які все ще існують в румунсько-українських відносинах.

І незважаючи на те, що в Києві все ще існують проблеми, викликані корупцією, Джордже Скутару переконаний, що, попри певні пробуксовки, Україна має великі амбіції інтегрувати демократичні та європейські цінності. «Давайте подивимося як змінилося й наше ставлення до нацменшин з 1990-х років до сьогоднішнього дня. Я переконаний, що Україна, як частина європейської сім'ї, матиме зовсім інше ставлення до нацменшин Європейського Союзу. Вони вже намагаються це зробити», – зазначив Джордже Скутару. «Те, що я побачив у Києві, – це фантастичне прагнення до трансформації та модернізації. Якщо Україна отримає шанс на успішне завершення війни, вона стане одним з найбільших сюрпризів через 10-15 років», – переконаний румунський аналітик.

Президенти Румунії та України підписали спільну заяву про розбудову Стратегічного партнерства

Президент Румунії Клаус Йоганніс та Президент України Володимир Зеленський за результатами зустрічі в Бухаресті підписали Спільну заяву. Повний текст документа оприлюднили Адміністрація Президента Румунії та Офіс Президента України.

Президенти Румунії та України провели переговори, за підсумками яких:

- підкреслили, що вони поділяють бачення відносин між Румунією та Україною на рівні стратегічного партнерства, заснованого на принципах добросусідства, спільних демократичних цінностей та повазі до міжнародного права. Вирішили започаткувати розбудову стратегічного партнерства між Румунією та Україною й доручили командам невідкладно розпочати відповідну роботу;

- домовилися про подальшу інтенсифікацію зусиль, спрямованих на розвиток міцних і всеосяжних відносин між Румунією та Україною, заснованих на взаємній довірі, повазі та солідарності; у цьому контексті підтвердили свою прихильність позитивному, передбачуваному, спрямованому на перспективну, з конкретними проектами порядку денному співпраці між Румунією та Україною, який слід здійснювати в конструктивному дусі;

- підтвердили безумовну підтримку та відданість суверенітету, незалежності, єдності й територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, включно з її територіальними водами. Україна вдячна Румунії за значний пакет оборонної допомоги, наданий з початку широкомасштабного вторгнення;

- рішуче засудили загарбницьку війну Російської Федерації, що триває проти України, та погодилися з обов'язковістю продовження практичної допомоги Українській державі стільки, скільки це буде необхідно для досягнення перемоги над державою-агресором та встановлення всеосяжного, справедливого й сталого миру;

- висловили повну підтримку Формули миру Президента України Володимира Зеленського. Президенти позитивно відзначили особливий інтерес і участь Румунії у пунктах «Продовольча безпека» та «Радіаційна та ядерна безпека» Формули миру й закликали всі держави, які поважають норми міжнародного права та принципи Статуту ООН, підтримати процес імплементації цієї ініціативи;

- підтвердили спільні наміри використовувати всі доступні міжнародні формати для відновлення територіальної цілісності України, включно з міжнародною Кримською платформою;

- відзначили готовність продовжувати та поглиблювати співпрацю з питань зміцнення безпеки в Чорноморському регіоні, реагувати на виклики та наслідки російської збройної агресії, а також забезпечувати свободу судноплавства в Чорному морі. У цьому контексті привітали успішну першу Чорноморську безпекову конференцію міжнародної Кримської платформи, організовану спільно Румунією та Україною в Бухаресті у квітні 2023 року, і висловили бажання, щоб конференція стала щорічною;

- підкреслили, що наразі Румунія та Україна спільно роблять критичний внесок у забезпечення глобальної продовольчої безпеки шляхом забезпечення транзиту української сільськогосподарської продукції через територію Румунії. Президенти підтримали поточні скоординовані зусилля щодо подвоєння обсягів транзиту через Румунію з 2 млн тонн до 4 млн тонн на місяць;

- привітали відкриття найближчим часом нового залізничного маршруту для транзиту зерна з України, який забезпечить з'єднання з румунськими портами. Високо оцінили готовність Румунії нарощувати експортний потенціал продукції українського походження;

- домовилися підтримувати тісну, прозору, передбачувану та принципову координацію щодо транзиту українського зерна через Румунію, продовжувати добросовісно знаходити спільні рішення та швидко і в повному обсязі імплементувати вже узгоджені домовленості;

- підкреслили важливість покращення спо-

цьому контексті привітали розслідування, які проводяться Міжнародним кримінальним судом, діяльність Спільної слідчої групи та створення Міжнародного центру з переслідування за злочини агресії проти України, а також діяльність Основної групи держав, які мають на меті віднайдення найбільш правильного правового рішення для створення спеціального трибуналу для розслідування злочину агресії в Україні;

- рішуче засудили навмисні та систематичні атаки Росії на цивільну інфраструктуру, включно з українськими портами на р. Дунай, які мали вплив на обидва береги Дунаю, становлять серйозну загрозу безпеці громадян і є воєнними злочинами, які ще більше підривають українську економіку, продовольчу безпеку, зокрема на глобальному рівні, та порушують вільне судноплавство на Дунаї та в Чорному морі;

- підкреслили, що санкції, запроваджені ЄС і міжнародною спільнотою проти Російської Федерації, мають бути збережені та посилені до повного відновлення суверенітету й територіальної цілісності України, включно з територією Автономної Республіки Крим;

- погодилися з важливістю проведення ефективної політики ізоляції Російської Федерації як держави-агресора в межах міжнародних організацій;

- відзначили важливість приєднання Румунії до групи країн – засновниць Міжнародного реєстру збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України (під егідою Ради Європи);

- підтвердили важливість участі Румунії в реалізації проектів з реконструкції та відновлення України, а також використання румунської логістичної та транспортної інфраструктури як хабу для країн-партнерів, які братимуть участь у реалізації проектів в Україні;

- відзначили тверду підтримку Румунією просування України до стратегічної мети – повноправного членства у Європейському Союзі. Президенти позитивно оцінили результати виконання Україною семи рекомендацій Європейської комісії. Взяли до відома зобов'язання України здійснити та повністю реалізувати всі реформи, необхідні в процесі європейської інтеграції, зокрема ті, які спрямовані на зміцнення демократії, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема щодо прав осіб, які належать до національних меншин. Президенти наголосили на необхідності ухвалення до кінця 2023 року політичного рішення щодо початку переговорів про вступ України та Республіки Молдова до ЄС;

- відзначили послідовність спільних зусиль щодо підтримки інтеграції України до НАТО та впровадження відповідних стандартів, зокрема відповідно до положень Спільної заяви Президентів Румунії та України про євроатлантичну інтеграцію України від 1 червня 2023 року;

лучення між Румунією та Україною, зокрема шляхом розвитку наявної транспортної інфраструктури, полегшення перетину кордону та усунення вузьких місць, а також створення нових пунктів перетину кордону;

- високо оцінили багатомірну допомогу Румунії для забезпечення потреб України та українських громадян із перших днів повномасштабного військового вторгнення Російської Федерації та відзначили важливість продовження такої підтримки;

- погодилися з важливістю початку навчання українських пілотів у спеціальному навчальному центрі F-16 у Румунії та погодилися, що українські пілоти будуть включені до першої хвилі такого навчання. Президенти відзначили, що це поряд з участю українських військових в інших навчальних центрах у Румунії є вагомим внеском Румунії у зміцнення обороноздатності України;

- рішуче засудили тяжкі злочини та звірства, скоєні російськими військовими та офіційними особами, включно з навмисними та невинуватими атаками на цивільне населення та цивільну інфраструктуру України, інші воєнні злочини та злочини проти людяності. Президенти підтвердили необхідність притягнення до відповідальності за всі злочини, скоєні в Україні, зокрема за злочин агресії. У

(Продовження на 15 стор.)

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ за період листопад 2019 року – вересень 2023 року

(Закінчення. Поч. на 8 стор.)

• Водночас мобільні інвестиції/обладнання також були одним із пріоритетів Союзу українців у Румунії:

– Забезпечення автомобілями філій Союзу українців Румунії: Арад, Ботошани, Караш-Северин, Марамуреш, Сату Маре, Сучава, Тіміш, Тулча, головний офіс;

– Для філій та місцевих організацій Союзу українців Румунії з листопада 2019 року по вересень 2023 року закуплено загалом 510 одиниць інвентарю та 144 одиниці інвестицій, а саме: ноутбуки, офісні крісла, столи, прапори, планшети для онлайн-засідань, зовнішні жорсткі диски, кондиціонери, кавоварки, система автоматизації воріт, крісла для конференцзалів, озонатори, роутери, пілосос, жалюзі, GPS обладнання для авто та ін.

Для головного офісу з метою покращення діяльності адміністративного, фінансово-бухгалтерського відділів, редакцій газет і журналів СУР: ліцензії microsoft office, антивірус, saga, принтери, столи, теплоцентраль, ПК, телефони, фото-відео техніка, міжкімнатні двері, кухонні меблі, меблі для бібліотеки.

І не в останню чергу Союз українців Румунії продемонстрував глибоку прихильність до збереження та популяризації українських культурних традицій, забезпечивши всі свої мистецькі колективи автентичним традиційним одягом та необхідним обладнанням. Ця ініціатива відіграла важливу роль у збереженні та розвитку українського мистецтва та культури в громаді, надаючи її членам оптимальні засоби для передачі автентичності та краси українських традицій та звичаїв на численних концертах та культурних заходах.

З листопада 2019 року по вересень 2023 року було закуплено 881 традиційний костюм для ансамблів Союзу українців Румунії та вражаючу кількість музичних інструментів.

• Місцеві вибори: результати

Завдяки активній участі Союз українців Румунії разом зі своїми кандидатами досягли чудових результатів на місцевих виборах 2020 р. Кандидати від Союзу продемонстрували чудові результати,

здобувши рекордну кількість місць у місцевих радах - 40, що значно більше, ніж 13 місць, здобутих у 2016 р., і що становить близько 300% порівняно з попередніми виборами. Крім того, вперше кандидат від Союзу українців здобув крісло мера – Іван Бринзанік був обраний мером села Ремети Марамурського повіту. Ці визначні досягнення демонструють рішучість та відданість наших кандидатів та Союзу українців Румунії.

Завдяки збільшенню кількості представників в органах державної влади, а також організації щорічних заходів, як «Стратегії посилення ефективності діяльності державних адміністрацій на місцевому рівні», Союз українців Румунії зміг ефективно впливати на рішення та політику, які безпосередньо стосуються української громади. Це дозволило вия-

вити та ефективніше вирішувати конкретні проблеми, такі як захист та просування культурних та мовних прав, підтримка освіти українською мовою та полегшення доступу до послуг та ресурсів для членів громади.

• Перепис населення та житла 2021:

Перепис населення та житла 2022 року став значною подією для Румунії, позначивши важливий крок у розумінні та визнанні етнічного розмаїття в нашій країні. Союз українців Румунії брав активну участь у цьому процесі, сприяючи активності та участі української громади та підкреслюючи важливість декларування етнічної приналежності. Цей перепис населення мав на меті дати чіткіше уявлення про етнічний склад нашої країни, а його остаточні результати свідчать, що з 19053815 осіб, які скла-

дають постійне населення Румунії, 45,8 тис. осіб задекларували себе українцями. Це свідчить про вагомий внесок Союзу українців у висвітлення та збереження етнічної ідентичності української громади в нашій країні.

Водночас згідно з вільним декларуванням понад 16,6 млн осіб, які зазначили рідну мову, для 40861 особи (0,2%) українська мова є першою мовою, якою зазвичай розмовляють у родині, в дитинстві. Найбільше задекларованих українців у повіті Марамуреш, відповідно 25 690 осіб (5,7% населення повіту). Таким чином, згідно з результатами перепису, українське населення є найбільшою меншиною в повіті. Українці також проживають у відносно великій кількості в Сучавському повіті – 7916 осіб (1,2% населення повіту), Тіміському – 4131 особа (0,6% населення повіту), Караш-Северинському – 1502 особи (0,6% населення повіту), Сатумарському – 1361 особа (0,4% населення повіту), Тулчанському – 900 осіб (0,4% населення повіту) та Ботошанському – 1587 осіб (0,4% населення повіту). Результати перепису підтверджують важливість української громади Румунії, яка є однією з найбільш значущих з точки зору культури, історії та географії: українці є третьою за чисельністю етнічною меншиною в Румунії. Водночас нещодавно опубліковані дані свідчать про те, що українці в Румунії також стикаються з проблемою демографічного спаду, як і все населення Румунії: їхня кількість на 9,98% менша, ніж під час попереднього перепису населення, проведеного у 2011 році.

Однак надзвичайно обнадійливим є усвідомлення етнічними українцями Румунії важливості декларування своєї етнічної, мовної та релігійної ідентичності, що матиме вирішальний вплив на громаду з точки зору формування основ державної політики як на центральному, так і на місцевому рівнях, а також на територіальний розвиток у найближчі роки. Союз українців Румунії продовжуватиме докладати зусиль для збереження національної ідентичності, рідної мови, культури та звичаїв етнічних українців Румунії.

Усе вищезазначене разом з іншими досягненнями Союзу українців Румунії детально висвітлюється на наступних сторінках даного збірника, у звітах про діяльність комісій та філій СУР.

Суд Божий і Його прощення

Важко знайти сьогодні людину, яка б серйозно розмірковувала над Страшним судом Бога наприкінці віків (Мт.25). Також нелегко зустріти таких людей, які б часто думали, що Суд Божий буде чимось особистим, а якщо щиро подивитися на наше життя то усвідомимо гірку правду про те, що немає такого гріха, немає такої помилки, яка б не мала зв'язку з нами, з кожним з нас зокрема, з нашими вчинками. Не існує жодної людини на цьому світі, яка б не потребувала прощення від Бога. А також не існує такої людини, яку б Бог не міг простити. Якщо Він є любов, ніщо для нього не є неможливим, а Його прощення безмежне: «Я прощу провини їхню й більш не згадувати му їхнього гріха» (Єремія 31,34). Любов Ісуса Христа жаліє всіх людей, а Його прощення покриває всіх нас, тож у Небесному Раю буде прощене будь-який гріх.

Через Хрест та Воскресіння Бог знищує всяку ворожу силу та затверджує любов для всіх людей, а нам це важко прийняти. Розп'ятий на хресті

Христос обіймає весь світ та приймає всіх нас, а це нас спокушає, тому що самі себе запитуємо: Чи є люди достойні прийняти таку любов? Чи треба карати людину за її гріхи, пристрасті та вбивства?

Якщо такі думки існують у наших серцях то ми ще далеко від Божого милосердя. Син Божий народжується для людської радості, а люди відкидають Його та вбивають Його. Люди вдруге зрадили Бога, але це Бога не страшає та не збиває від Його небесного плану. Молитва Ісуса розп'ятого на хресті: «Отче прости їм, бо не знають що роблять» (Лк. 23,34), перемогла та знищила старозавітний закон Таліона: "Око за око та зуб за зуб". Відтоді християнство значить примирення, значить простити того, який покарав чи провинив нам.

Те що заважає нам бути милосердними та пробачити ближньому, є наша власна вільність, тому що ні радість, ні прощення, ні якесь інше корисне діло ми не можемо прийняти проти нашої волі. Бог нас прощає, Його батьківські обійми відкриті до всіх нас, а ми є вільні приймати чи ні Його милість та прощення. Згадаймо всі, що перед Божим судом ніхто не може оправдатися бо всі ми є грішні. Усім нам потрібне прощення і всім Бог дарує прощення у повноті, а від нас Він вимагає тільки згоду прийняти його дар. А чи готові ми Його прийняти?

отець Іван ЮРЧА

Генасамблея ООН не обрала Росію до Ради з прав людини

Генеральна Асамблея ООН обрала у вівторок 15 нових членів Ради з прав людини, Росія, яка претендувала на це місце не отримала достатньої кількості голосів. Як передає власний кореспондент Укрінформу у Нью-Йорку, після підрахунку голосів голова Генасамблеї Денніс Френсіс оголосив, що до РПЛ обрано Албанію, Бразилію, Болгарію, Бурунді, Китай, Кот-д'Івуар, Кубу, Домініканську Республіку, Францію, Гану, Індонезію, Японію, Кувейт, Малаві та Нідерланди. Ці країни стали членами Ради на три роки, починаючи 1 січня 2024 року.

Китай, Кот-д'Івуар, Куба, Франція та Малаві були переобрані на другий термін.

Крім Росії, недостатньо голосів отримала також Перу.

Росія змагалася з Албанією та Болгарією за два місця в РПЛ, які представляють східноєвропейську регіональну групу.

УКРІНФОРМ

Президенти Румунії та України підписали спільну заяву про розбудову Стратегічного партнерства

(Закінчення. Початок на 13 стор.)

– привітали підписання Румунією Спільної декларації G7 про підтримку України та готовність Румунії розпочати переговори щодо двосторонньої угоди з Україною з цього питання;

– наголосили на важливості використання наявних механізмів співпраці в межах ООН, ОБСЄ, Ради Європи, ЮНЕСКО, МАГАТЕ тощо, а також регіональних форматів, зокрема тристороннього Україна – Румунія – Республіка Молдова, ініціативи «Тримор'я», Бухарестської дев'ятки, посилення практичної допомоги Україні та сприяння співпраці між відповідними країнами у сфері безпеки, енергетики, інфраструктури та інших сферах;

– підтвердили взаємну рішучість зміцнювати практичну співпрацю між Румунією та Україною в усіх сферах, що становлять взаємний інтерес. Президенти наголосили, що перше спільне засідання Кабінету Міністрів України та уряду Румунії у жовтні 2023 року в

Києві має дати новий поштовх у налагодженні такої співпраці;

– відзначили важливість ефективної співпраці, спрямованої на забезпечення прав осіб, які належать до української національної меншини в Румунії, та осіб, які належать до ру-

мунської національної меншини в Україні, зокрема шляхом розвитку двосторонньої договірно-правової бази, заснованої на принципі рівноцінного захисту прав осіб, які належать до румунської меншини в Україні, та осіб, які належать до української меншини в Румунії, з урахуванням міжнародних зобов'язань і стандартів;

– доручили урядам розв'язати питання про штучне розмежування між румунською та «молдовською» мовами з належним урахуванням усіх правових аспектів;

– наголосили на важливості спільних зусиль як на двосторонньому, так і на багатосторонньому рівнях для протидії іноземній інформаційній маніпуляції та втручання (FIMI), зокрема російській дезінформації та пропаганді;

– зазначили, що Румунія та Україна демонструють рішучість у подальшому зміцненні міждержавних відносин на засадах взаємної довіри та поваги, відкритості та всебічної співпраці на благо народів обох держав.

Підписано 10 жовтня 2023 р. в м. Бухаресті, Румунія, у двох примірниках, англійською мовою.

мунської національної меншини в Україні, зокрема шляхом розвитку двосторонньої договірно-правової бази, заснованої на прин-

Офіційний візит Володимира Зеленського до Румунії

(Закінчення. Початок на 5 стор.)

Упевнений, усі в Румунії знають, яку жакливу загрозу життю несе російський терор, ракети та ударні дрони, зокрема, іранські Шахеда, якими Росія атакує нашу державу, нашу Одеську область, в тому числі міста та села, які розташовані поблизу кордону Румунії. Це загроза не лише нашій державі.»

Володимир Зеленський наголосив, що разом Румунія та Україна значно посилили регіон і роблять критичний внесок у глобальну продовольчу безпеку завдяки співпраці в дунайських портах і на сході Чорного моря. «Завдяки нашій з вами спільній

роботі Україна та Румунія разом є важливими донорами безпеки, зокрема продовольчої. Україна та Румунія удвох роблять критичні внесок у гарантування світової продовольчої безпеки і від нормальної роботи «шляхів солідарності», якими з України експортується продовольство, дунайських портів, також морських портів одеського регіону, прямо залежить продовольча та соціальна стабільність багатьох інших країн. Кожна російська ракета та кожен Шахед, які б'ють по українських портах, б'ють і по нашому з вами спільному внеску в глобальну безпеку», – сказав глава Української держави.

У Бухаресті Президент України провів також зустріч зі спікерами двох палат Пар-

ламенту Румунії Ніколаєм Чуке і Альфредом Сімонісом, а також з главою Уряду Румунії Марчелом Чолаку. Глава Української держави висловив подяку очільникам обох палат румунського парламенту за чітку позицію на підтримку суверенітету й територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів. А в розмові з Марчелом Чолаку Володимир Зеленський подякував румунському уряду за вагому практичну допомогу Україні з перших днів повномасштабного російського вторгнення. Президент високо оцінив конструктивну й дієву взаємодію на рівні виконавчої влади двох країн, зокрема підготовку першого в історії двосторонніх відносин спільного засідання урядів України та Румунії в Києві.

Міжнародний день сільських жінок

Історія Олени Торак: дружини, мати, народної майстрині та заступниці селищного голови

Олена Торак: дружина, мати, народна майстриня та заступниця селищного голови. Сильна жінка, як і тисячі жінок у цій країні, які надихають свої громади. У Міжнародний день сільських жінок ми вирішили намалювати портрет Олени, яка народилася, як вона сама розповідає, «в гірському селі Бродині у прекрасній Буковині, в останню суботу січня 1971 року, в будинку родини Лішуків».

Вона безповоротно закохана у своє рідне село, в якому живе, Бродину казок, «село, де дрова світяться в печі і зіграють будинок, місце, де розповідають історії і створюють думи і балади, село, де душі предків збираються, щоб посидіти і поговорити зі своїми правнуками».

*Якщо інші діти малювали
кольоровими олівцями в зошитах,
то я малювала воском і
фарбами на яйцях*

Ми запитали її, звідки у неї любов до народних ремесел, а вона відповіла, що це результат поєднання цікавості та наслідування сімейних взірців. «У дитинстві, – згадує Олена, – я була близька з бабусею Євфрузіною та мамою Парасковією, які прищепили мені любов до традицій і звичаїв, особливо до писанкарства, любов, яка згодом перетворилася на пристрасть і професію. Я була зачарована і навчилася з раннього дитинства давати собі раду зі шкребками, витирачами, писанками, постоломи, вишиванками, вишитими моєю бабусею по маминій лінії, тощо».

«Коли мені було 3-4 роки, бабуса з мамою давали мені замість іграшки яйце, а також писачок (інструмент, який використовується при виготовленні писанок), і я малювала перші лінії або різні геометричні фігури, як мені вдавалося на той час. Якщо інші діти малювали кольоровими олівцями в зошитах, то я малював воском і фарбами на яйцях. Я почала практикуватися, а потім почала їм допомагати, а опісля працювала пліч-о-пліч з ними», – розповідає Олена.

Здається, мистецтво писанкарства має майбутнє в Бродині, адже «трое талановитих нащадків» Олени «крадуть пристрасть до писанкарства».

Писанкарство – це давній звичай в укра-

їнських гірських селах. Для етнічних українців яйце уособлює життя, відродження, радість, примирення та віру у святе. «В українців не буває Воскресіння Господнього без писанок», – зізнається Олена.

Літні жінки у селі були справжніми «скарбницями»

На додаток до сімейного навчання, Олена Торак пройшла спеціальні курси Народної школи мистецтв у Ботошанах, відділ «Писанки». «Найкумеднішим у цьому було те, що моя вчителька була родом з Бродини», – каже майстриня.

Вона постійно вдосконалювала свої навички в цій галузі. «Практика не зрівняється з теорією», – підкреслює Олена і зізнається, що їй «дуже пощастило з бабусями в селі». «Це були справжні скарбниці, від яких я багато чому навчилася не тільки в мистецтві писанкарства, а й у плетінні, шитті, виготовленні постолів тощо».

Коли ти любиш свій народ, своє село, свої традиції, ти не можеш дозволити їм зникнути. Ти береш участь у цьому, тому що відчуваєш потребу передати це дітям і молоді, пояснює Олена. «Треба передавати своє ремесло надалі».

«Традиційні заняття, яких я навчилася в дитинстві, радість, з якою я носила народний одяг, а також звичай села, змусили мене протягом усього життя збирати старі народні предмети і костюми, які я виставляю в

будинку, де також є моя майстерня писанкарства і де я організовую посиденьки з літніми односельчанами, а також з молоддю, яка прагне навчитися писанкарству».

«Мені дуже приємно ділитися своїми вміннями з молодими людьми, особливо школярами та студентами, за різних обставин, на спеціалізованих ярмарках, заходах, організованих музеями чи школами. Я пишаюся тим, що мені вдалося залучити 10 молодих людей із Фелтічень до важливого проекту з підтримки традицій від покоління до покоління, який фінансується Європейським Союзом, через програму *Грун-дтвіт*».

Традиції принесли призи і трофеї

Коли ти відданий своїй справі і вкладаєш у неї душу і серце, як це робить Олена, результати не забарилися. «Я брала участь у найпрестижніших ярмарках майстрів у країні, а також у заходах, організованих за кордоном – в Австрії, Німеччині, Італії, Португалії, Франції, Р. Молдова, Україні, Бельгії та далекій Канаді».

«Знаковим було запрошення від Саксонського музею народного мистецтва в Дрездені, де протягом трьох тижнів ми виставляли предмети народного мистецтва з Буковини, в тому числі писанки, у квітні 2015 року. Моя майстерність, пристрасть і наполегливість були нагороджені численними дипломами і призами; я з радістю згадую першу премію на Національному фестивалі писанок у с. Чокенешть, в 2004, 2006, 2008 роках, трофей Клузького ярмарку народного мистецтва у 2007 році, другу премію на Фестивалі-конкурсі писанок у с. Рогожешть Ботошанського повіту у 2013 році, Диплом за збереження та просування ремесла у Гура Гуморулуй в 2012 році, а також трофей Великоднього ярмарку в Гура Гуморулуй у 2009 році».

Попри всі ці чудові результати, Олена розповіла нам, що особливою відзнакою, яка робить їй честь, є внутрішнє задоволення від того, що вона виконує високе покликання і глибока радість від того, що її робота в служінні традиції подобається і цінується поціновувачами.

(Далі буде)

Георге АНГЕЛ

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – **Іван КОВАЧ** **Василь КАПТАРУ**

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redakției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.